

Kunnanhallitus	§ 146	15.06.2021
Kunnanhallitus	§ 267	09.11.2021
Kunnanhallitus	§ 289	30.11.2021

Talousarvio vuodelle 2022 ja taloussuunnitelma vuosille 2023-2024

114/02.02/2021

KH 15.06.2021 § 146

Kuntaliitto on laatinut vuotta 2022 koskevan tuoreimman ennakkollisen valtionosuuslaskelman 12.5.2021. Laskelman mukaan Pälkäneen kunnan valtionosuudet olisivat vuonna 2022 noin 18,1 miljoonaa euroa. Valtionosuudet kasvaisivat ennakkollisten laskelmien mukaan noin 491 000 euroa vuoden 2021 talousarvioon nähden (2,8 %). Vuonna 2020 valtionosuudet olivat noin 18,7 miljoonaa euroa, joten vuoden 2022 valtionosuudet olisivat noin 600 000 euroa vuotta 2020 pienemmät (-3,2 %), mikä johtuu vuoden 2020 poikkeuksellisista valtion tukitoimista koronapandemian vuoksi. Vuoden 2022 valtionosuudesta vähennetään verotulojen maksun lykkäysmenettelyn takaisinperintänä 27 594 euroa.

Kuntaliiton laatima kuntakohtainen veroennustekehikko on laadittu toukuussa ja sen mukaan Pälkäneen kunnan verotulojen määrä olisi 24,9 miljoonaa euroa vuonna 2022 ja kasvua vuoden 2021 talousarvion verotuloihin nähden olisi noin 864 000 euroa (3,6 %). Vuoden 2020 tilinpäätökseen nähden verotulojen ennakoitaan kasvavan peräti noin 1 065 000 euroa (4,5 %). Kuluvan vuoden 2021 verotulojen ennakoitaan nousevan noin 1,2 miljoonalla eurolla 25,3 miljoonaan euroon vuoden 2021 talousarvion 24,1 miljoonasta eurosta. Koronapandemian vuoksi vuonna 2020 ja 2021 voimassa ollut yhteisövero-osuuden korotus 10 %-yksiköllä päättyy kuluvaan vuoteen, joten vuonna 2022 yhteisövero-osuutta maksetaan normaalin osuuden (34,2 %) mukaisesti kunnille. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentaminen pienentää kuntien maksutuottoja, mikä kompensoidaan yhteisövero-osuuden pysyvällä noin 2 %-yksikön korotuksella. Verotulotietoihin liittyy kuitenkin melko paljon epävarmuutta niin kuluvaan kuin seuraavienkin vuosien osalta koronapandemian ja yleisen taloustilanteen kehittymisen vuoksi.

Vuoden 2022 sosiaali- ja terveystalouden kustannusten arvioinnissa on käytetty vuoden 2020 tilinpäätöksen, vuoden 2021 talousarvion, alkuvuoden toteuman sekä vuoden 2022 ennakkotietoja Kangasalan yhteistoiminta-alueelta ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä. Sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kasvun arvioidaan olevan noin 2,6 % vuoden 2021 talousarvioon nähden, mikä on noin 0,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 talousarvioon nähden sosiaali- ja terveystalouden kustannusten ennakoitaan kasvavan peräti 2,4 miljoonaa euroa eli lähes 10 %. Vuosi 2020 ei ole kuitenkaan vertailukelpoinen koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhoidon kustannuksiin liittyy nousupainetta muun muassa palkankorotusten sekä hallitusohjelmaan sisältyvien uusien tehtävien vuoksi (mm. 7 pv hoitotakuu ja 0,7 hoitajamitoitus vanhusien ympärivuorokautisessa hoivassa).

Kunnan ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan pysyvän vuoden 2021 talousarvion tasolla noin 4,2 miljoonassa eurossa. Kehyksen toimintatuotot kuitenkin laskevat vuoden 2020 tasosta (4,5 miljoonaa euroa). Yhteistoiminta-alueen ostamat vuokra-, ruoka- ja siivouspalvelu- sekä pesulapalvelut näkyvät tuloslaskelmassa Pälkäneen kunnan ulkoisina tuottoina. Vastaavasti ne näkyvät kunnan palveluiden ostoissa, kun yhteistoiminta-alue laskuttaa sosiaali- ja terveystaloudet kokonaisuudessaan Pälkäneen kunnalta. Kehyksessä toimintatuottoja vuoteen 2020 verrattuna alentaa muun muassa varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen väheneminen.

Kunnan oman toiminnan osalta toimintakulujen kasvuksi on arvioitu 1,2 % vuoden 2021 talousarvion nähden eli reilut 0,2 miljoonaa euroa. Nykyinen kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES on voimassa 28.2.2022 asti, joten ensi vuoden palkankorotuksista ei ole vielä tietoa tässä vaiheessa. Palkankorotuksiin on kuitenkin varauduttu kehyksessä 0,8 %:lla koko vuoden osalta. Toimintakulujen kasvu pitää sisällään arvioidun 0,8 %:n korotuksen palkkoihin, joten kasvu on kokonaisuudessaan maltillista. Oppivelvollisuuden laajentamiseen sisältyvä maksuton toinen asteen koulutus nostaa kustannuksia arviolta noin 54 000 euroa. Tehtävien uudelleenjärjestelyillä ja henkilöiden eläköitymisillä henkilöstökulujen kasvun ennakoita kuitenkin pysyvän maltillisena.

Yleiseen kustannusten nousuun ei ole varattu rahaa 0,8 %:n palkankorotusta ja sosiaali- ja terveystaloudet lukuun ottamatta. Koska yleiseen kustannuskehitykseen ei kehyksessä ole varattu rahaa, tulee toimialojen tarkastella palveluiden järjestämislajuuutta ja -tapaa, jotta budjetissa päästään kehysten mukaisiin lukuihin.

Kehyksen toimintakatteeksi muodostuu noin -41,1 miljoonaa euroa, joka on noin 885 000 euroa vuoden 2021 talousarviota heikompi. Toimintakatteen, verotulojen, valtionosuuksien sekä rahoitustuottojen ja -kulujen erotukseksi eli vuosikatteen muodostuu noin 2,0 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä näin ollen kattamaan noin 2,6 miljoonan euron poistoja. Tilikauden tulokseksi muodostuu noin -0,6 miljoonaa euroa, eikä edes 0,4 miljoonan euron poistoeron muutos muuta tilikautta ylijäämäiseksi, vaan tilikausi jää tästä huolimatta noin 167 000 euroa alijäämäiseksi.

Talousarviokehys annetaan koskien kaikkia toimialoja pois lukien yhteistoiminta-alueella tuotettavat sosiaali- ja terveystaloudet sekä erikoissairanhoidon palvelut. Kehys koskee ulkoisia eriä ja toimialoja sitoo tulojen ja menojen erotus eli netto. Suunnitelmavuodet on perusteltua budjetoida siten, että vuoden 2022 netto ei ylity ja talousarvio- sekä suunnitelmavuosille tulee aktiivisesti etsiä mahdollisia säästöjä ja tulojen lisäyksiä.

Toimivalta
Pälkäneen kunnan hallintosääntö 74 §

Valmistelu ja lisätiedot:
Markus Jaakkola, vt. talousjohtaja
p. 050 469 8477, markus.jaakkola@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää antaa liitteenä olevan talousarviokehysten vuodelle 2022. Talousarviokehys annetaan kaikille toimialoille pl. yhteistoiminta-alueella tuotettavat sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä erikoissairaanhoidon palvelut. Toimialoja sitoo meno- ja tulokehysten nettosumma. Kehys koskee kunnan ulkoisia eriä. Suunnitelmavuosien 2023-2024 netto ei saa ylittää talousarviovuoden tasoa.

Käsittely kokouksessa

Vt. talousjohtaja Markus Jaakkola esitteli talousarviokehystä ja sen perusteita.

Päätös

KH 09.11.2021 § 267

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Kuntalain 410/2015 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Toimintatuottojen odotetaan kasvavan vajaat 0,3 miljoonaa euroa (6,3 %) 4,4 miljoonaa euroon verrattuna vuoden 2021 talousarvioon. Toimintatuotot kuitenkin laskevat noin 0,1 miljoonaa euroa vuodesta 2020.

Toimintakulut kasvavat kokonaisuudessaan noin 2,5 % vuoden 2021 muutettuun talousarvioon nähden ollen yhteensä noin -45,8 miljoonaa euroa. Kasvu kuluvaan vuoteen nähden on yli 1,1 miljoonaa euroa. Tilinpäätökseen 2020 verrattuna toimintakulut kasvavat yli 3,1 miljoonaa euroa. Kuluvaan vuoden 2021 talousarvioon nähden henkilöstökulut kasvavat 0,6 %, palvelujen ostot 3,5 % sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat 6,3 %.

Sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden kustannuksiin kohdistuu nousua niin kuluvaan vuonna 2021 kuin talousarviovuonna 2022. Sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden kustannukset ovat vuonna 2022 noin 27 miljoonaa euroa, mikä on noin 750 000 euroa enemmän (+2,9 %) vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon nähden. Poikkeukselliseen vuoteen 2020 nähden kustannusten kasvu on lähes 2,5 miljoonaa euroa (10 %). Sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden kustannusten kasvun taustalla on muun muassa sote-henkilöstön palkan korotukset, tehostetun palveluasumisen ostopalveluiden kustannusten nousu, sijaisperhehoidon kustannusten nousu, lakiin säädetyt hoitajamitoitukset sekä koronaviruspandemian aikaansaaman hoitovelan purkaminen.

Toimintatuottojen ja -kuluja erotus eli toimintakate on noin -41,4 miljoonaa euroa. Kasvu kuluvaan vuoden muutettuun talousarvioon nähden on noin -0,9 miljoonaa euroa. Kasvu prosentteina noin 2,1.

Valtiovarainministeriö on laatinut vuotta 2022 koskevan tuoreimman ennakkollisen valtionosuuslaskelman 5.10.2021. Laskelman mukaan Pälkäneen kunnan valtionosuudet olisivat vuonna 2022 noin 18,2 miljoonaa euroa (sis. verotulomenetyksen kompensaaation palautuksen). Valtionosuudet laskevat vuoden 2020 tilinpäätökseen nähden noin 0,5 miljoonaa euroa, johtuen kyseisen vuoden poikkeuksellisista valtion tukitoimenpiteistä. Kuluvan vuoden 2021 valtionosuuksiin nähden kasvua ennakoidaan vuodelle 2022 vajaa 0,6 miljoonaa euroa.

Pälkäneen kunnan verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2022 noin 25,3 miljoonaa euroa, mikä olisi noin 0,3 miljoonaa euroa talousarviokehityksessä arvioitua enemmän. Erityisesti kunnallisveron ennakoidaan kasvavan peräti 1,1 miljoonaa euroa vuoteen 2020 ja 1,3 miljoonaa euroa vuoden 2021 talousarvioon nähden. Yhteisöverotuottoon sen sijaan odotetaan reipasta laskua, johtuen määräaikaisen 10 prosenttiyksikön jako-osuuden korotuksen päättymisestä vuoteen 2021. Yhteisöverojen odotetaan laskevan noin 0,2 miljoonaa euroa kuluvaan vuoteen verrattuna. Kiinteistöveroon ennustetaan pientä noin 0,1 miljoonan euron kasvua vuoteen 2021 nähden.

Vuosikatteen muodostuu noin 2,1 miljoonaa euroa, mikä ei riitä täysin suunnitelman mukaisiin poistoihin (n. -2,5 miljoonaa euroa). Tilikauden tulos on noin -0,4 miljoonaa euroa ja 420 000 euron poistoeron muutoksen myötä tilikauden ylijäämä on noin 23 000 euroa.

Investoinnit vuosille 2022-2024 ovat yhteensä noin 5,6 miljoonaa euroa. Investointiohjelman esitykset talousarvio- ja suunnitelmavuosille ovat seuraavat: vuodelle 2022 2,5 miljoonaa euroa, vuodelle 2023 2,4 miljoonaa euroa ja vuodelle 2024 0,7 miljoonaa euroa.

Kunnanhallitukselle esitellään talousarvion valmisteluvaihe. Toimialajohtajat esittelevät kokouksessa oman toimialansa talousarviot ja niissä tapahtuvat keskeiset muutokset. Lisäksi esitellään investoinnit vuosille 2022-2024.

Talousarvioluonnos on oheismateriaalina.

Toimivallan peruste

Kuntalaki 39 §

Valmistelu ja lisätiedot:

Markus Jaakkola, vt. talousjohtaja

p. 050 469 8477, markus.jaakkola@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus antaa ohjeet talousarvion jatkovalmistelulle.

Käsittely kokouksessa

Toimialajohtajat esittelivät asiaa.

Päätös

KH 30.11.2021 § 289

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Ensimmäisen talousarviokäsittelyn 9.11.2021 (267 §) jälkeen on talousarvioon tehty seuraavia suurempia muutoksia:

- Onkkaalantien ja Keskustien peruskorjauksen toteutuksen määräraha

(400 000 euroa) on siirretty vuodelta 2022 vuodelle 2023. Vuodelle 2022 lisätään suunnittelurahaa 50 000 euroa.

- Taloautomaatioiden saneerauksen suunnittelumäärärahaa vuodelle 2022 on nostettu 20 000 eurosta 40 000 euroon.
- Luopioisten kunnanviraston asuinrakennuksen (Pakari) katon uusimiseen on lisätty 30 000 euroa vuodelle 2022.
- Keskitien peruskorjaukselle on lisätty vuodelle 2022 suunnittelurahaa 20 000 euroa.
- Investointituloihin on budjetoitu maa-alueiden myyntiä 250 000 euroa vuodessa vuosille 2022-2024.

Muutoksen jälkeen investointiohjelman investointimenot jakautuvat talousarvio- ja suunnitelmavuosille seuraavasti: vuodelle 2022 2,2 miljoonaa euroa, vuodelle 2023 2,8 miljoonaa euroa ja vuodelle 2024 0,7 miljoonaa euroa. Investointimenot vuosille 2022-2024 ovat yhteensä noin 5,7 miljoonaa euroa.

- Lisäksi joukkoliikenteen kustannukset on siirretty hallintopalveluiden toimialalta elinvoimapalveluiden toimialan alle vuosille 2022-2024.

Rahoituslaskelmassa toiminnan ja investointien rahavirta vuodelle 2022 on 0,1 miljoonaa euroa. Rahoituksen rahavirta on -0,9 miljoonaa euroa, mikä muodostuu pitkäaikaisten lainojen vähennyksestä. Suunnitelmakaudella uutta pitkäaikaista lainaa ei tarvitse tämän hetken arvion mukaan nostaa ja vanhoja lainoja lyhennetään yhteensä noin 2,7 miljoonalla eurolla.

Pälkäneen kunnanvaltuusto vahvisti 16.11.2021 vuoden 2022 tuloveroprosentiksi 21,50 % ja määräsi kiinteistöveroprosentit seuraavasti: yleinen 1,10 %, vakituiset asunnot 0,48 %, muut asuinrakennukset 1,10 % ja yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %.

Talousarvio sisältää toimialakohtaiset nettomääräiset määräraha-arviot (ulkoiset eurot) vuodelle 2022 sekä toiminnalliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähden sitovia. Käyttötalouden lisäksi valtuustoon nähden sitovia ovat tuloslaskelmaosan rahoitustulot- ja menot (netto), investointiosan investointitulot ja -menot (netto) sekä rahoitusosan antolainat, lainanlyhennykset ja lainojen lisäykset (brutto).

Talousarvion toiminnallisissa tavoitteissa on sekä kuntaorganisaation toimintaa kehittäviä tavoitteita että kunnan elinvoiman ja vetovoiman parantamiseen tähtäviä tavoitteita. Merkittävänä tavoitteena on uuden kuntastrategian jalkauttaminen ja henkilöstön sitouttaminen sen toteuttamiseen. Merkittäviä organisaation toimintaa ja riskienhallintaa parantavia tavoitteita ovat uusi asianhallintajärjestelmän käyttöönotto, suunnitelmallinen riskienarviointi- ja hallintasuunnitelma sekä talouden prosessien ja seurannan ohjeistuksen uudistaminen.

Kunnan elinvoiman ja vetovoiman kannalta tärkeitä tavoitteita ovat mm. kunta- ja tonttimarkkinoinnin suunnitelman laatiminen ja toteuttaminen, merkittävien kaavahankkeiden valmistuminen (esim. Onkkaalantie ja yhteisötalohankkeen tontit), työllisyyden edistäminen työllisyyskokeilun toimenpiteillä sekä elinkeinopoliittisen ryhmän toiminnan käynnistäminen. Merkit-

tävä uusi asia alkavana vuonna on myös nuorisovaltuuston toiminnan aloittaminen, jonka myötä kunnan nuoret pääsevät näkyvämmiin osaksi päätöksentekoa ja kotikuntansa kehittämistä.

Yhteistyötoimikunta on käsitellyt talousarvioesityksen kokouksessaan 23.11.2021.

Toimivallan peruste

Kuntalaki 39 ja 110 §

Valmistelu ja lisätiedot:

Markus Jaakkola, vt. talousjohtaja

p. 050 469 8477, markus.jaakkola@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus esittää, että valtuusto

1. päättää hyväksyä liitteenä olevan esityksen vuoden 2022 talousarvioksi ja vuosien 2023-2024 taloussuunnitelmaksi,
2. merkitsee tiedoksi talousarviokäsittelyyn liittyvän yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 4 §:n mukaisen yhteistoimintamenettelyn ja
3. oikeuttaa kunnanjohtajan ja talousjohtajan tekemään talousarviokirjaan teknisluonteisia korjauksia.

Käsittely kokouksessa

Vt. talousjohtaja Markus Jaakkola oli paikalla tämän pykälän ajan esittelemässä asiaa.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Lisäksi kunnanhallitus esittää huolensa Kangasalan kaupungille lääkäripalveluiden riittävydestä Pälkäneellä, erityisesti Luopioisissa, ja vaatii kiinnittämään huomiota asiaan. Myös digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntäminen tulisi ottaa palvelutuotannossa laajemmin käyttöön.